

Ο Γεώργιος Αγγελόπουλος γεννήθηκε το 1749, στη Δημητσάνα. Στα 1775, χειροτονήθηκε αρχιδιάκονος και στα 1785 μητροπολίτης Σμύρνης με το όνομα Γρηγόριος. Ήταν 48 χρόνων όταν το 1797, εκλέχτηκε πατριάρχης με το όνομα Γρηγόριος Ε'. Αμέσως, ξεκίνησε σταυροφορία για να τονώσει το θρησκευτικό συναίσθημα και προσπάθησε να εκδώσει λεξικό με τίτλο «Κιβωτός της ελληνικής γλώσσας». Όμως, προκάλεσε τις υποψίες των Τούρκων που τον καθαίρεσαν και τον εξόρισαν στο Άγιο Όρος. Τον επανέφεραν το 1806 και τον καθαίρεσαν πάλι το 1808. Έμεινε δέκα χρόνια στο Άγιο Όρος και, κατά κάποιες μαρτυρίες, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Επανήλθε στον πατριαρχικό θρόνο στα 1818.

Τα πράγματα είχαν αγριέψει από τις 31 Μαρτίου, όταν στην Κωνσταντινούπολη έφθασε η είδηση ότι, εκτός από την Μολδοβλαχία, ξεσηκώθηκαν κι ο Μοριάς και η Ρούμελη. Ο σουλτάνος πίστεψε πως πατριαρχείο και Φανάρι τον κοροΐδευαν. Άφησε να ξεχυθούν οι ορδές των Τούρκων στους δρόμους και να σφάζουν όποιον Έλληνα έβρισκαν μπροστά τους.

Στις 4 Απριλίου του 1821, συνέλαβε τον Μέγα Διερμηνέα της Πύλης Κωνσταντίνο Μουρούζη. Αυτός άρχισε να τον καταριέται φωνάζοντας:

«Σουλτάνε αιμοβόρε. Σουλτάνε άδικε. Σουλτάνε άθλιε...».

Τον αποκεφάλισαν αμέσως. Ακολούθησε ο αποκεφαλισμός του αδερφού του, Νικόλαου Μουρούζη, μεγάλου διερμηνέα του στόλου. Μέσα στην βδομάδα, πάμπολλοι Έλληνες τιτλούχοι εκτελέστηκαν. Η έξοδος από την Πόλη απαγορεύτηκε. Ως το μεγάλο Σάββατο, 9 Απριλίου, δεν πείραζαν τους ιερωμένους. Στις 10, ανήμερα του Πάσχα, ο νέος και πιστός στον σουλτάνο Μέγας Διερμηνέας, Σταυράκης Αριστάρχης, επισκέφτηκε τον Γρηγόριο και του ανακοίνωσε ότι καθαιρείται κι εξορίζεται, για τρίτη φορά.

Ο Γρηγόριος βγήκε στον δρόμο όπου τον περίμεναν περίπου 50 Τούρκοι που τον οδήγησαν στο λιμάνι. Εκεί, τον έβαλαν σε μια βάρκα και τον πήγαν στην φυλακή. Την ίδια μέρα, πατριάρχης ανέλαβε ο μητροπολίτης Πισιδίας, Ευγένιος, που έμελλε να πεθάνει τον επόμενο χρόνο. Μετά την τελετή, οι Τούρκοι μετέφεραν τον Γρηγόριο, πίσω στο πατριαρχείο. Τον κρέμασαν στη μεσαία πύλη και τον άφησαν εκεί τρεις μέρες. Στις 13, ξεκρέμασαν το πτώμα του και το έριξαν στην θάλασσα, να το φάνε τα ψάρια. Όμως, αυτό

βγήκε στην επιφάνεια. Τρεις μέρες αργότερα, οι άνδρες ενός ελληνικού εμπορικού πλοίου με ρωσική σημαία το είδαν να πλέει. Το ανέσυραν και το μετέφεραν στην Οδησσό όπου έφτασαν στις 11 Μαΐου. Η σορός του πατριάρχη έμεινε άταφη, εκτεθειμένη σε λαϊκό προσκύνημα. Ο τσάρος Αλέξανδρος διέταξε να ταφεί με τιμές. Η κηδεία του έγινε στις 17 Ιουνίου του 1821. Εξήντα χρόνια αργότερα, στα 1871, τα οστά του μεταφέρθηκαν στην Αθήνα και αποτέθηκαν σε τύμβο, στον μητροπολιτικό ναό. Στις 10 Απριλίου του 1921, εκατό χρόνια μετά το θάνατό του, η Εκκλησία τον ανακήρυξε άγιο. Η μνήμη του τιμάται στις 10 Απριλίου. Όμως, στα 1821, η τουρκική αγριότητα δεν έμεινε αναπάντητη.

(τελευταία επεξεργασία, 9 Απριλίου 2021)